

Podstatným socioekonomickým ukazatelem je **počet knih, které má rodina doma**. Zde jasně vyplývá, že žáci z velmi úspěšných tříd mají doma větší počet knih než žáci z méně úspěšných tříd. V roce 2015 má doma více než 100 knih 46 % žáků z velmi úspěšných tříd a pouze 19 % žáků z méně úspěšných tříd. V roce 2011 mělo doma více než 100 knih 54 % žáků z více úspěšných tříd a pouze 19 % žáků z méně úspěšných tříd.

Nejvyšší dosažené vzdělání rodičů bylo zjišťováno mezi samotnými rodiči. Ve velmi úspěšných třídách bylo nejčastěji zastoupeno u otců středoškolské vzdělání s maturitou (2015: 58 %, 2011: 64 %) a vysokoškolské vzdělání (2015: 33 %, 2011: 28 %). V méně úspěšných třídách to bylo zejména středoškolské vzdělání s maturitou (2015 i 2011: 21 %). U matek to bylo podobné. Ve velmi úspěšných třídách bylo u rodičů nejčastěji zastoupeno středoškolské vzdělání s maturitou (2015: 51 %, 2011: 59 %) a vysokoškolské vzdělání (2015: 31 %, 2011: 23 %). V méně úspěšných třídách to bylo zejména středoškolské vzdělání s maturitou (2015: 72 %, 2011: 74 %).

Povolání otce bylo u necelé pětiny žáků velmi úspěšných tříd vedoucí pracovník nebo vyšší úředník, v šestnácti procentech případů drobný podnikatel a čtrnácti procenty byli zastoupeni technici nebo jiní odborníci.

V méně úspěšných třídách pracují otcové zhruba ve třetině případů jako řemeslníci nebo kvalifikovaní dělníci a zhruba v sedmnácti procentech jako obsluha strojů a zařízení.

Povolání matky bylo u pětiny žáků velmi úspěšných tříd úřednice a u další pětiny byla uvedena kategorie vědecká a odborná pracovnice. V méně úspěšných třídách pracovaly matky nejčastěji (zhruba jedna pětina) jako obsluhující pracovnice¹⁰.

6.2.2 Hodnocení školy očima žáků

Pocit sounáležitosti se školou se v případě velmi a méně úspěšných tříd nelišil ani v jednom šetření. V roce 2015 žáci vyjadřovali svůj vztah ke škole v odpovědi na otázku: „*Co si myslíš o své škole? Jak moc souhlasíš s těmito větami?*“¹¹ Míru souhlasu se sedmi tvrzeními uváděli na škále odpovědí: *rozhodně souhlasím, spíše souhlasím, spíše nesouhlasím a rozhodně nesouhlasím*. Z odpovědí žáků byl odvozen **index sounáležitosti se školou** a relevantní škála hodnot, na které byly definovány tři kategorie – *vysoká sounáležitost* (tu pociťuje zhruba polovina žáků velmi i méně úspěšných tříd), *určitá sounáležitost* (asi 45 % žáků) a *nízká sounáležitost*, která je zastoupena minimálně.

V roce 2011 žáci vyjadřovali svůj **pocit sounáležitosti se školou** skrze míru souhlasu¹² s níže uvedenými třemi výroky. Mezi velmi úspěšnými třídami a méně úspěšnými třídami neshledáváme větší rozdíly. S výrokem *do školy chodím rád/a* rozhodně souhlasí téměř dvě třetiny žáků. Při sloučení četností odpovědí „rozhodně souhlasím“ a „spíše souhlasím“ je to v obou případech 90 %. U výroku *ve škole se cítím bezpečně* – „rozhodně souhlasím“ a „spíše souhlasím“ v obou případech 80 %. S posledním výrokem *mám pocit, že jsem ve škole dobře zapadl/a* – „rozhodně souhlasím“ a „spíše souhlasím“ v obou případech 90 %.

V roce 2015 s výrokem *do školy chodím rád/a* je mezi žáky ve velmi úspěšných třídách dle výsledků českých žáků v přírodovědě o něco menší podíl (23 %) těch, kteří s ním rozhodně

¹⁰ U této kategorie byly v rodičovském dotazníku jako příklady vykonávané práce uvedeny: letušky, průvodčí, prodavači, pracovníci restauračních zařízení, pečovatelé, pracovníci vojska a policie (poddůstojníci).

¹¹ Jednalo se o výroky: *Do školy chodím rád/a*. Ve škole se cítím bezpečně. Mám pocit, že jsem ve škole dobře zapadl/a. Ve škole se rád/a vidám se spolužáky. Učitelé v naší škole jsou ke mně spravedliví. Jsem hrdý na to, že chodím do této školy. Ve škole se hodně naučím.

¹² Na čtyřbodové škále: 1 – rozhodně souhlasím, 2 – spíše souhlasím, 3 – spíše nesouhlasím, 4 – rozhodně nesouhlasím.